

BAROMETRU

EXAMENE STUDENȚEȘTI. La Universitatea Tehnică din Petroșani a început luni sesiunea de examene a studenților, prin care se finalizează primul semestru al anului de învățămînt universitar. Cursurile în al doilea semestru se vor relua, după o vacanță de o săptămînă, de mîrțișor, adică la 1 martie 1993 (T.S.)

S-A INJUNGHIIAT SINGUR? În noaptea de vineri spre sim-

bătă a fost adus la serviciul de urgență al Spitalului Lupeni, într-o stare gravă, Bărbulescu Constantin, de 38 ani, fără ocupație. Diagnosticul: plagă înjunghiată flancul stîng cu perforații intestinale multiple. Pentru a fi salvat, în aceeași noapte, a fost supus unei intervenții chirurgicale. Dimineața, după revenirea din șoc, a recunoscut că seara s-a aflat într-o stare avansată de ebrietate, avînd altercații la domiciliu.

Asupra Impedimentelor în care s-a declanșat injunghierea, Poliția din Lupeni a demarat cercetările. Se admite că, dată fiind starea avansată de ebrietate, B.C. să se fi injunghiat singur. Ancheta judiciară va face lumină.

FRAUDE ȘI PEDEPSE. În anul trecut, activitatea Poliției economice din Vulcan a fost foarte vastă. Nici o societate, nici un magazin, nici un butic n-au scăpat de sub atențele verificării ale oamenilor legii.

Și dacă, în cea mai mare parte și comercianții au înțeles că nu se mai poate face comerț „ca pe timpuri” au existat și cazuri unde a domnit legea... bunului plac. Acestora însă li s-au „a-

locat” amenzi în valoare totală de 917 500 lei. Totodată mărfurile a căror proveniență nu a putut fi justificată au fost confiscate. Valoarea confiscărilor ridicîndu-se, în anul 1992, la suma de 1 200 000 lei.

Și pentru că nici în acest an activitatea Poliției economice din Vulcan nu este mai prejos, încălcarea prevederilor Legii 12/1990 a fost prompt sancționată, peste 155 000 lei intrînd, de la

inceputul anului, la bugetul de stat. (T. VINȚAN)

MANIFESTARE OMAGIALĂ. Dumni.că, 24 ianuarie, în cadrul de manifestări organizate cu ocazia aniversării Unirii Principatelor Române la Cercul Militar din Vulcan au avut loc o serie de comunicări, referitoare la importanta evenimentului de la 24 ianuarie 1859. A urmat un recital de versuri ostășești. (T.V.)

BAROMETRU

ZORI NOI

COTIDIAN DE OPINII ȘI INFORMAȚII. APARE ÎN VALEA JIULUI

ANUL V, NR. 801

MIERCURI, 27 IANUARIE 1993

4 PAGINI — 15 LEI

Redactor șef:
Mircea BUJORESCU

Atac cu tranchilizante

La sfîrșitul săptămîinii trecute personalul magazinului Fabricii de piine din Petri-la a fost atacat cu sprayuri tranchilizante de indivizi neidentificați. Amănunte în ziarul de mîine.

DINTRE SUTE DE NECAZURI...

Printre sute de necazuri, era gata să uităm că ziarul „Zori noi” a împlinit „vîrșta” de 800 de numere. Nimeni nu știe! Nimeni nu crede! Nimeni nu realizează! Nimeni nu rîde! Nimeni nu plînge! Nimeni nu ne felicită! Nimeni(?) nu ne injură! Nimeni nu știe cît de chinuite au fost aceste 800 de numere!

OPT SUTE. E greu numai dacă le numeri. Dar mite să te mai și doară fiecare cifră în parte. Dar mite să mai și suferi pentru fiecare zi, pentru fiecare noapte, pentru fiecare cuvînt scris, pentru fiecare (eventuală) replică...

OPT SUTE. Dintre cele 16 (șasesprezece) publicații care apăreau la Petroșani în perioada post — „cine știe cum să-i zicem”, ziarul „Zori noi” a rămas. Și trăiește. Cu

ziariști buni și răi, cu ziariști actuali sau foști, cu „orientați” sau „dezorientați”. Cu „limbi de lemn”, sau cu

ZORI NOI 801

posesori de „limbaj personal”. Important este că ziarul „Zori noi” a rezistat tuturor furtunilor pe care le-a declanșat democrația noastră originală.

Ziarul „Zori noi” a plecat de la condiția de „organ al organului” și a ajuns la recordul (de invidiat) de a fi un recunoscut organ contra

feluritelor „organe și organisme”, apărute ca ciupercile după ploaie din 22 decembrie încoace. „Zori noi” este un ziar care vrea să trăiască prin ziaristii lui tineri în gânduri și prin cititorii lui proaspeți în înțelegere. „Zori noi” este un ziar care nu s-a pus și nu se va pune niciodată la dispoziția niciunui partid politic și niciunui nemernic. El se vrea purtătorul de gînd tonic, tinăr și neîntinat al ideii de libertate, de adevărată democrație și, mai ales, de ADEVAR. UN ADEVAR pe care, dacă-l tot ascundem de azi pe mîine, vom avea neșansa să nu-l aflăm niciodată...

V-o spune cu mina pe inimă.

Mircea BUJORESCU

CLUBURILE SINDICATELOR

ÎNTRE A FI ȘI A NU FI...

LUPENI

Discuția cu directorul Clubului, d-na Eugenia Petrișor a pornit de la o afirmație făcută de autoritățile locale din Lupeni, potrivit căreia activitatea Clubului sindicatelor din Lupeni, deși acesta dispune de o dotare modernă, se reduce doar la funcționarea bibliotecii.

Iată ce ne spune interlocutoarea noastră:

— Am rămas de-a dreptul surprinsă, citind că există asemenea aprecieri la adresa clubului nostru. Vreau să precizez de la bun început că noi, Clubul din Lupeni, aparținem de EM Lupeni, cu tot ce înseamnă această instituție. Adică și cu patrimoniul și cu angajarea și cu salarizarea. Cu alte cuvinte sîntem o instituție de cultură care funcționează sub autoritatea sindicatului minei și, deci, acesta este singurul abilitat să ne tragă la răspundere despre ce facem și nu facem în club.

Vreau însă să spun că în ultima parte a anului trecut, clubul nostru a avut o serie de activități deosebit de interesante la care au luat parte un mare număr de cetățeni ai orașului, dintre care cei mai mulți angajați ai minei Lupeni. Și mă refer în special la manifestările dedicate zilei de 22 decembrie, perioadă care a marcat o etapă „plină”. Aș aminti întrecerile sportive, spectacolul organizat de copii, precum și evoluția grupului condus de Tatiana Filipoiu, una dintre cele mai active artiste ale orașului Lupeni. Tot în această ordine de idei aș releva faptul că și începutul lunii ianuarie a însemnat tot o perioadă plină în munca noastră. Pe data de 3 ianuarie am organizat la club un foarte apreciat spectacol de muzică ușoară, muzică folk și poezie, la care și-a dat concursul și formația SALT, împreună cu solistii Vasile Marcău și Tatiana Filipoiu.

(Continuare în pag. a 2-a)

Cursa și cursul leu-dolar

Cu vreo trei săptămîni în urmă, pe cînd aflam din surse cunoscute că pînă prin primăvară se va ajunge ca un dolar să fie cotațat, la acest artificial și inoperant curs de echilibru, opt sute lei, am vorbit despre această perspectivă cu oameni știutori și cu răspunderi politice pe umeri. Și au infirmat posibilitatea, tratînd-o ca zvon.

Iată că realitatea, asăra ca întotdeauna, este alta și încă mai este destul timp pînă la primăvară. Pentru ieri acest curs a ajuns la 480 lei pentru un dolar american. Dacă mai adăugăm, și trebuie s-o facem, comisionul, ajuns și el la 70 la sută, perceput de casele de schimb la vînzare, adică pentru noi, ajungem să plătim 816 lei pentru un dolar. Adică atît cît era, pe la începutul anului, cursul la bursa neagră, intrucît și aceasta este o realitate, oricît ar fi de supărătoare.

Dar nu toată suflarea ține morțiș să aibă dolari, deși, ca să fim sinceri, nu ar strica dacă ar avea. Dezechilibrul, tot mai accentuat, dintre leu și dolar se află la originea procesului de îngroșare a rîndurilor celor săraci, mulți avînd un adevărat șoc cînd observă schimbarea,

peste noapte, a unor prețuri, care atinseseră, de multă vreme, niveluri inaccesibile.

Devalorizarea monedei noastre naționale, leul, este considerată ca o fatalitate de către bănci, Guvern, Parlament. Probabil pentru a fi „credibili”, în ochii organismelor bancare internaționale. Într-o atare situație dramatică, băncile și guvernele din Marea Britanie, Italia, Spania cum ne amintim, au intervenit în august și septembrie anul trecut pentru a salva deprecierea monedelor naționale.

La noi nu s-a făcut nimic, lăsînd leul de izbeliște pentru a fluctua liber pe atît de furtunoasa bursă a monedelor. În astfel de împrejurări, este greu a se anticipa cînd și cum vor produce, și prin ce injecții financiare, unități economice care, după o încetare a producției în perioada 22 decembrie — 18 ianuarie sînt în situația de șomaj tehnic. Nu că n-ar putea produce salarii, pricepuți și cu tragere de inimă, ci n-au piață de desfacere.

Iar competiția dintre leu și dolar va continua, producînd dezechilibre în toate palierele vieții.

Giberlu SPĂTARU

PETRIȚA

Voci din public

Să nu spună cineva că „pînă nu faci foc, fum nu iese”. Proverbul românesc a fost de atîtea ori verificat de viață, încît, in-doiială nu încap. Și iată încă o situație. De data aceasta, la Petrița. După evenimentele din decembrie 1989, viața culturală a orașelor a urmat o curbă descendentă. Iar viteza cu care s-a parcurs traiectoria marcată de curbă este incredibil de mare.

Efectul: cultura, despre care s-a scris și s-a vorbit atît de mult că a fost aservită politicului și „ostracizată” de dictatură — fapt real în mare măsură — s-a dus total de ripă. Și efectul secundar: așezămîntele de cultură au fost considerate un fel de „vacă de muls” pentru unele

„organisme” create post-decembrișt, spre a le înlocui pe cele pre-decembriște. Concret: voci din public susțin că sindicatul EM Petrița a considerat util să ceară clubului să devină rentabil. Să aducă din cultură mai multe milioane pe an. Ca și cum un cor sau o formație de teatru ar putea aduce milioane, în condițiile în care este recunoscut în tot occidentul, adică la „știa” cu modelul, ca nu se poate face nicăieri în lume cultură fără subvenții, fără sponsorizare. Nu avem nimic cu minorității Petriței, nici cu sindicatul. Ci numai cu aceia cărora le-a

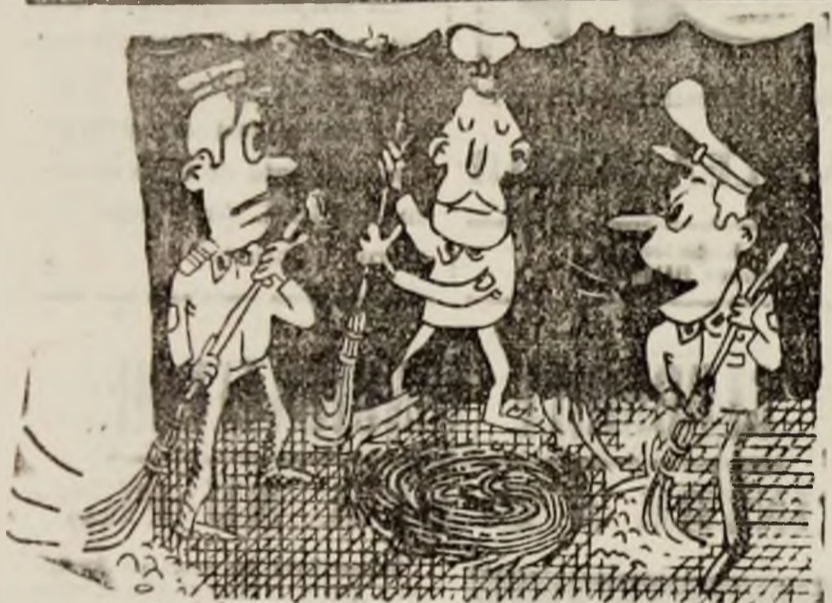
Horațiu ALEXANDRESCU

(Continuare în pag. a 2-a)

Nedumeririle domnului BIRTA

După un periplu american de mai multe luni de zile, dl. Daniel Birta, cetățean al orașului nostru, s-a repatriat, întorcându-se la casa sa, pentru care plătiese anticipat chiria pînă în data de 31 decembrie 1993, bineînțeles cu știrea RAGCL. Cînd a venit, a găsit casa dată altcuiva, cu repartiție și contract, deși înțelegerea a fost altfel. Dar nu ne grăbim să spunem nimic despre acestea, care constituie elementele primei mari nedumeriri a d-lui Birta.

Mergînd mai departe pe firul întîmplărilor, dl. Birta și soția sa, Rozalia Birta, au fost, după spusele lor, bătuți de niște indivizi, bătaie soldată cu grave leziuni produse celor doi. Soția sa are și în momentul de față mina în ghips. De fapt această întîmplare i-a pricinuit cea mai mare nedumerire omului în cauză. Mergînd cu soția la spitalul din Petroșani, pentru a fi examinată în urma loviturilor primite, i s-a dat certificat medico-legal ce atestă că nu este nevoie de o perioadă de spitalizare. A plătit pe chitanță peste 3000 lei, intrînd în regimul persoanelor străine. A fost și la Deva la spitalul județean. Certificatul medico-legal atestă necesitatea a 75—80 zile de spitalizare, dar a plătit doar 210 lei taxă, ca orice cetățean român. De aici și marile nedumeriri ale d-lui Birta. Este sau nu este cetățean român? Care medic legist are dreptate? Mărturisim că n-am putut să-i răspundem la nici una dintre ele. (N.Z.).

— Sinteți siguri că asta e mina vărului nostru Vasile? Desen de Vali LCCOTA

SPORT Sport SPORT

JUDO

Prima echipă în concurs — Jiul Petrila

Cel mai grăbit campionat al acestui an este în lumea judo-ului. Sîmbătă și duminică, la Deva, în cadrul campionatului național, faza județeană, echipele feminine de judo din cadrul județului Hunedoara s-au întîlnit în primul concurs al anului, desemnîndu-și cîștigătorii pe categorii de greutate. Echipa Jiul Petrila, antrenor prof. Nelu Corda, locul IV la naționalele din 1992, a dominat net întrecerea, cîștigînd nu mai puțin de 5 locuri I, la junioare I, și 3 locuri I, la

junioare II, disputa limitîndu-se la cele două forțe: Jiul Petrila și CSS Deva. Iată rezultatele sportivelor petrilene:

JUNIOARE I: categoria 48 kg: Claudia Barcea locul I; Dana Bohan locul III; categoria 52 kg: Carmen Băduță locul I; categoria 56 kg: Cristina Sandu locul I; categoria 61 kg: Camelia Simionescu locul I; Narcisa Imoșanu locul II; categoria 66 kg: Eva Faracs locul I.

JUNIOARE II: Categoria 35 kg: Gabriela Stroi locul I; Ca-

melia Cipăian locul III; categoria 38 kg: Hermina Barcea locul I; Ana Turburean locul III; categoria 42 kg: Ana Lăutaru locul III; categoria 46 kg: Ionela Rață locul II; Iuliana Băduță locul III; categoria 52 kg: Dana Jugănaru locul II; categoria 57 kg: Raluca Costin locul I.

Următoarea etapă se va desfășura la Petrila — 20 februarie, unde echipa Jiul, sponsorizată de Sindicatul EM Petrila (lider dl. ing. Gelu Iorga), pornește ca favorită, pregătirile avînd același caracter de autodepășire.

Republicanii I și II au început „cursurile”

Ioan DOSAN, antrenorul republicanilor I de la Jiul Petroșani, a strigat catalogul la 20 ianuarie. Toți jucătorii au răspuns școlărește cu aצל „prezent” propriu statutului de elev. Locul IV ocupat la sfîrșitul turului, fără Pređa, plecat la Buziaș, Balușe, care s-a retras, Repede, accidentat, Frumoca, la echipa mare, Mitrofan, la AS Paroșeni, li dă satisfacția acelei iluzii că Universitatea Craiova, actualul lider al seriei, nu putea în mod firesc emite pretenții în fața acestei generații, care în mod sigur, prin cîștiga reprezentanți își va spune cuvîntul.

Cu cinci antrenamente pe săptămîină, cu tot sprijinul din partea conducerii clubului (echipament, mingi, transport) echipa se încadrează în acel program de „promovare” imediată, la nivelul B și chiar A, a unora dintre cei mai dotați jucători: Scorel, Tăslăuan, Anghel, Udrea.

Din urmă vin puternic citeva nume cum ar fi: Petra, Vasilić, Mihai, Filip I și II, al căror talent este cunoscut și de adversari, chiar dacă „complimentele” se fac cu mare zgîrcenie.

Tot atunci și republicanii II, antrenor Aurel Buză, au pășit în sala de clasă, adică pe gazonul rece și umed al visurilor fiecărui fotbalist.

CURS DE ARBITRI

Departamentul județean al sporturilor, Comisia municipală de arbitri Petroșani organizează un nou curs de arbitri (B+P), cu îndeplinirea următoarelor condiții (pentru candidați): vîrsta între 16—24 ani, înălțime laieșă — 1,70 m, înălțime fete — 1,60 m, cîți din punct de vedere medical.

Se pot înscrie și cei care nu nu practică fotbalul, dar au înclinație spre această disciplină sportivă.

Cine dorește relații suplimentare se poate adresa direct d-lui Hăloț Stăicu, metodist județean, zilnic, între orele 9—11, la sediul Clubului Sportiv Școlar Petroșani (fosta școală sportivă).

Rubrică realizată de Dorci NEAMȚU

GALA DE BOX

Înaintea primelor meciuri din cadrul campionatului județean de box, cele două echipe ale Văii Jiului, Minerul Vulcan și Minerul Dilja s-au întîlnit într-o gală amicală de verificare, în sala Clubului din Vulcan, în prezența unui numeros public. Iată rezultatele obținute de cei care sau încumetat să-și încruciceze manșile: Lorincz Babi și Antochi Constantin, ambii de la Minerul Vulcan s-au comportat excelent, boxînd tehnic, iar juriul, la cei 11 ani ai lor, le-a acordat amindurora punctele de învingători.

Dobre Dragoș (Minerul Dilja) c.p. în fața lui Sorin Alexandrache (Minerul Vulcan); Cătălin Lucacs (Minerul Vulcan) c.p. în fața lui Daniel Pop (Minerul Dilja); Costel Iorga (Minerul Vulcan) c.p. în fața lui Florin Hujalti (Minerul Dilja); Victor Chiriac (Minerul Vulcan) c.p. în fața lui Laurențiu Păuna (Minerul Dilja); Ion Florin (Minerul Vulcan) c.p. în fața lui Alexandru Popescu (Minerul Dilja); Iosif Vass (Minerul Vulcan) c.p. în fața lui Dinu Iacob (Minerul Dilja); Dragoș Dolhac (Minerul Vulcan) c.ș. în fața lui Sergiu Roman (Minerul Dilja); Dan Mihai (Minerul Dilja) c.p. în fața lui Viorel Suci (Minerul Vulcan); Gogu Victor (Minerul Vulcan) c.p. în fața lui Fodor Ovidiu (Minerul Dilja); Romică Lascăr (Minerul Vulcan) c.p. în fața lui Florin Rusu (Minerul Dilja); Emeric Guzmanic (Minerul Dilja) c.p. în fața lui Ion Bordoș; Ștefan Zdorinca (Minerul Vulcan) c.p. în fața lui Ovidiu Duderian (Minerul Dilja).

De pregătirea sportivilor de la Minerul Vulcan se ocupă cu multă pricepere și pasiune un trio format din prof. Ion Porojan, antrenor principal, Eugen Liuța, antrenor secund, Ioan Gartner, instructor, iar la Minerul Dilja, cu aceleași calități, Tudor Babințan, antrenor principal și Alexandru Pescaru, antrenor secund.

Divizionarele C

● MINERUL VULCAN. Sub conducerea lui Petre Libardi, antrenor principal, echipa „ghinion” a Vulcanului se pregătește acasă, făcînd și cantonamentul tot în localitate. Locul I, ocupat la sfîrșitul turului, obligă sportivii la o pregătire forte, pentru a intra în concurs încă din primele etape, în maximum de formă. Nu se anunță, deocamdată, nici o noutate în cadrul lotului și consacrații Voicu, Topor, Szoradi, Dorog și lu că bateriile încărcate acum le vor lumina drumul spre mult rîvnitul titlu de campioni județeani. Nu există nici o indisponibilitate și nici probleme de sănătate sau de indisciplină. Pînă la primele jocuri de pregătire, predomină exercițiile de forță, viteză, rezistență.

● PARINCUL LONEA. Proaspătul absolvent al Școlii de antrenori Constantin Cătuși, și-a dimensonat lotul la 18 jucători, alegîndu-și ca loc de cantonament (de luni, 25 ianuarie) Cabana EM Dilja. Dl. ing. Ilie Balănesc, președintele AS Paringul, are mare încredere în lotul actual, capabil să se bată pentru titlu, cu toate că recunoaște valoarea echipei lui Libardi.

Primu, care în tur a jucat la Metalurgistul Sadu, s-a alăturat și el echipei și este posibilă legitimarea sa, tratativele fiind într-o stare destul de avansată.

S-a renunțat din motive financiare la cîștiga jucători care, pînă ieri, făceau parte din lotul largit al formației.

● MINERUL ANINOASA. Dobrescu, antrenorul care știe cînd să atace un campion, a parcurs deja ciclul de acomodare (echipa a început pregătirile odată cu celelalte divizionare C, B, A) și întreg lotul se află în mișcare, dîndu-și încet drumul la mobilitate și mai ales la motivația înțelegerii etapei actuale. Deocamdată, echipa este, aceeași, nimeni nu și-a manifestat dorința de transfer, iată încheierea și omogenizarea liniilor, a compartimentelor, se face aducînd la un numitor comun pregătirea fizică a tuturor jucătorilor, fără rabat de la obligațiile de performanță și pregătire. Într-un stagiu al acestei perioade premergătoare începerii returului se va desfășura în localitate.

● MINERUL BARBATENI. Nou promovata echipă Minerul Bărbăteni, o surpriză plăcută pentru iubitorii fotbalului din cadrul EM Bărbăteni și a simpatizanților lor din orașul Lupeni, se află de luni, 25 ianuarie, în cantonament la Sovata. Sub conducerea aceleiași cuplu de antrenori și a președintelui secției de fotbal lotul va rămîne circa 10—12 zile în această stațiune, beneficiînd de condiții de antrenament și refacere dintre cele mai bune. Nimeni nu și-a exprimat dorința de a părăsi echipa și nici nu există deocamdată noutăți în catalogul antrenorilor ci numai dorința de a acumula energie pentru reluarea în forță a returului campionatului județean. Sprijinul acordat de comitetul sindicatului merită două puncte în clasamentul sponsorizărilor.

Cluburile sindicatelor: LUPENI

(Urmare din pag. 1)

Însă cel mai mare spectacol a fost în data de 9 ianuarie, cînd am organizat o horă „momirlănească”, la care au luat parte peste 300 de spectatori. În cadrul spectacolului au evoluat formația de muzică ușoară „Coesulni” precum și mai mulți soliști vocali. De asemenea, spectatorii au gustat mult recitalul de muzică și poezie „A fost odată” dedicat marilei noastre poet national Mihai Eminescu.

— Spunți-ne ceva despre dotarea clubului...

— Ce să vă spun? Că nu am mai cumpărat nimic în ultimii ani? Acesta este adevărul. Tot ce avem la ora actuală este vechi și incomplet, iar cu așa ceva nu se poate face activitate culturală performantă. Ba mai mult, decît atît, anul trecut ni s-a furat din club un televizor color și alte bunuri care nu au mai fost recuperate nici în ziua

de astăzi. Practic, ca instrumente, mai avem o toba și o jumătate de orgă.

— Ce alte activități mai aveți în club?

— Mai funcționează citeva cercuri aplicative, printre care aș enumera cercurile de cosmetică, dactilografie, croitorie, coafură, de karate și altele. De asemenea, avem permanent expoziție de pictură, galerii de artă. Chiar acum avem o expoziție de pictură la care au expus pictorițele Valeria Tomșa și Elena Cimpoier, cea de fotografie a fotografului Alexandru Varga. Colaborăm totodată bine cu școlile din oraș și prin aceasta atragem un mare număr de elevi la activitățile noastre culturale.

Se constată deci că la Clubul din Lupeni, dracul nu este chiar așa de negru pe cît pare la prima vedere, numai că dotarea materială a clubului este departe de a fi pe măsura pretențiilor celor care fac aprecieri sau emit păreri despre club. (G.C.)

PETRILA

(Urmare din pag. 1)

trecut prin cap să emită o astfel de aberație. „Rentabilitatea” culturală a clubului este cu totul alta: aceea de a forma oameni, de a menține în Valea Jiului și, în special, în Petrila, o reală viață spirituală. Nu de a scoate bani cedînd oricărei idei „nastrușnice”. Numai că, numai că...

Sor gîndit unli că această minunată clădire a clubului împodobită de sculptorul Ladislau Schmidt poate fi „rentabilizată” de o firmă cu nume cît mai sonor, eventual străină. Deci, ori

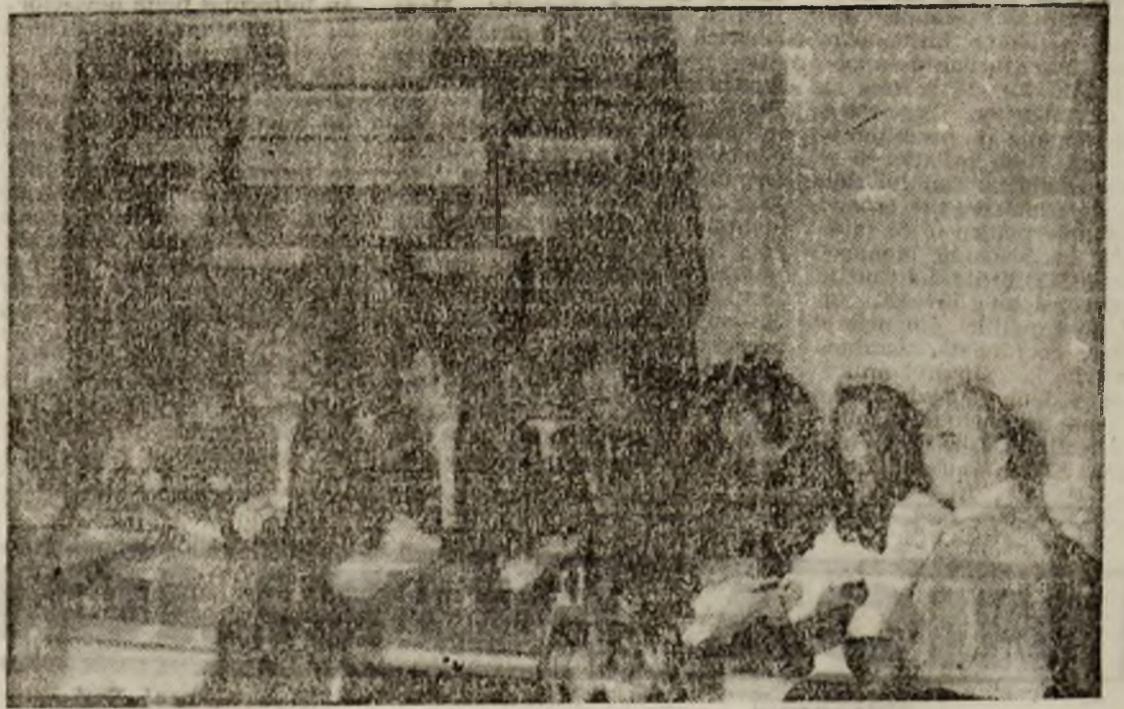
dă clubul bani (de unde?), ori se face altceva acolo. Repetăm, este vorba numai de gura lumii, prea sloboadă pentru unii, dar care... vorba proverbului cu focul și lumul, citat la începutul acestui articol, mai spune vrute și nevrute (din partea celor direct implicați mai ales, nevrute). Ori-cum, să ne fie tuturor clar: E.M. Petrila și minerii ei, oamenii din Petrila, nu vor rămîne niciodată fără club, fără viață culturală. Indiferent cînd li pică bine sau rău aceste rînduri, ziarul își rezervă dreptul de a apăra, în fața opiniei publice, viața culturală a Petrilei și a Văii Jiului și, mai ales, adevărul.

La sfârșitul anului 1992, la Bușteni, Federația Sindicatelor Libere din învățământ a organizat, în colaborare cu Secretariatul Profesional Internațional al Educatorilor (SPIE/IFFTU) un seminar internațional cu tema „PROBLEME ALE REFORMEI ÎNVĂȚĂMINTULUI ȘI ROLUL SINDICATELOR ÎN ELABORAREA STRATEGIEI, CONȚINUTULUI ȘI DESFAȘURĂRII ACESTEIA”. În cadrul seminarului au susținut expuneri și au răspuns la întrebări trei reputați specialiști din domeniul educației, personalități ale sindicatelor educatorilor din Franța, Portugalia și Spania. Este vorba de ELIE JOUEN, secretar general adjunct al (SPIE/IFFTU) reprezentant al Franței, PAULA BORGES (Portugalia) și JOSE MANUEL POSE (Spania). Alegerea acestor țări, care să trimită delegați la seminarul internațional, nu este întâmplătoare. În Franța a fost adoptată o nouă Lege a învățământului în anul 1988, deci, relativ recent, iar Portugalia și Spania, au trăit, până în anul 1974 și, respectiv, până în 1982, în regim de dictatură. Deci s-au aflat în situații similare cu România, în fața lor punându-se problemele reformării și democratizării învățământului de toate gradele.

Apresiasiile cu privire la structura reformei, conținutul acesteia, formele specifice de la o țară la alta, elaborarea, prin reformă, a noi modele de învățământ, la scară europeană au fost în prim planul dezbaterilor de la Bușteni. Din România, la seminar au luat parte peste 50 de lideri de sindicat. Între aceștia domnul Victor Ciorbea, Președintele FSLI, Gheorghe Isvoranu, prim-vicepreședinte al aceleiași Federații, membri ai Consiliului Federației, delegați din peste 30 de zone ale țării. În sală s-au aflat și prof. Andreea Petrescu, liderul sindicatului „Forum” din Petroșani și Aurel Oțoiu lider al Sindicatului liber din învățământul orașului Lupeni.

Cu sprijinul celor doi reprezentanți ai Văii Jiului la acest seminar, am solicitat oaspeților de peste hotare câteva opinii cu privire la stadiul învățământului din țările pe care le-au reprezentat, în intenția de a face o comparație cu ceea ce este la noi, în România și, în particular, în Valea Jiului. Iată, de fapt, „firul conducător” al acestei pagini pe care v-o propunem spre lectură. Pentru că prea multe și grave sînt necazurile cu care școala și oamenii ei se confruntă aici și pretutindeni.

Marginalii la un seminar internațional

ȘCOALA ȘI OAMENII EI

Învățământul — o investiție

[Despre profit, nonprofit și, mai ales, despre viitor]

Întrebări dificile și posibile răspunsuri

- Ce procent din bugetul țării se alocă pentru învățământ? ■ Cine participă la finanțarea învățământului?
- Care este situația învățământului privat? ■ Care este condiția cadrelor didactice? ■ Ce se poate spune despre învățământul obligatoriu? ■ Există reduceri de normă

- didactică, în funcție de vechimea în muncă a cadrului didactic? ■ Cum sînt investiții în funcție de directorii școlilor și inspectorii școlari? ■ Cum se face perfecționarea cadrelor didactice? ■ Care este obiectivul primordial al sistemului de învățământ? ■ Este necesară reformarea învățământului la nivel european?

Ce este la noi?

Parcă știe cineva ce mai este la noi, în învățământ? Bani, nu. Cadre didactice nemulțumite de salarii, de condițiile în care sînt obligate să muncească — la tot pasul. Învățământul particular — o utopie încă, din lipsa unui cadru legislativ. Legea învățământului — poate la toamnă sau la... anul și la mulți ani. În vremea asta, în școli, se tremură, caloriferele crapă, materialul didactic este bun de casat, în clase — peste 30 de elevi —, ceea ce contravine oricăror norme internaționale de igienă școlară, copii supra-aglomerați, un caiet — 200 de lei, o carte din bibliografia școlară — leafa unui muncitor pe 2 zile, aparatură audio-video în stare jalnică, nefuncțională, depășită ca performanță. Entuziasm la cadrele didactice și la copii, ar fi, dar repede se stinge. Ce este la noi? Eventual, „Norveea ultra-alb” mai poate ajuta școala. Că Parlamentul nostru cel nou ales, gingaș, a uitat cum e cu promisiunile electorale. Și nu numai în învățământ. Exemple concrete din Valea Jiului? În jur de 11 milioane de lei necesari pentru reparații imediate în școli. Este concluzia unei analize a primăriei din Petroșani, făcută anul trecut. Între timp însă puterea de cumpărare a leului a cunoscut noi „seisme”. Așa înțeleg cele 11 sint astăzi o utopie. De unde acești bani? De pe „spatele” părinților, din „descurcările” profesorilor și al părinților. Ce fel de învățământ gratuit este asta?

rețut cu chiu cu vai sînt pe deplin grăitoare. O ducem bine. Vrem reforma învățământului în România. Făcută „după alții”. De ce nu una care să fie făcută după principiile noastre, nu pot înțelege. A nega valoarea principiilor enunțate de un Spiru Haret, cu zece de ani în urmă, sub pretextul modernizării, iată marea prostie. Cautăm acul în carul cu fier și, de dragul laudelor în presa străină, facem „minuni peste minuni”, că nimeni nu mai pricepe încotro se îndreapă școala românească. Generația actuală este o generație de sacrificiu? Se pare că da. Eșecul școlar, eșecul educațional, ne pîndește din umbră, fără să recunoaștem că este așa. Totul din lipsa de bani și din cauza tării celor aflați la o răscruce, potrivit căreia „găina vecinului este mai bună și mai grasă”. Obicei stupid de care tot nu ne dezbrăm. Și în loc să „rupem” raul de la rădăcină, să revenim la un învățământ românesc, ancorat în valorile reale ale țării, ale poporului nostru și ale culturii universale, batem cîmpii despre o reformă neînțeleasă, dar folosită — lingvistic numai — ca slogan electoral.

În vremea asta adevărații dascăli dau din colț în colț, nu o dată, și se luptă cu greutățile și cu o realitate din ce în ce mai ostilă, zice-se „de tranziție”. Că am ajuns, cei care simțim pulsul vieții școlare, să nu le mai spunem profesorilor sau învățătorilor așa, ci să li denumim „APOSTOLI ai culturii românești. Tranziție, domle, și pași înăgoi sub semnul binecuvîntat de politicienii vinători de fotolii al unei reforme pe hirtie, nu și în realitate!

Cit despre școlarea programe școlare — manșale, hai să fim serioși. Ca nuca în perete. Recentele evenimente de la școlile generale nr. 1 și 5 din Petroșani, cînd cursurile s-au

Ce este la alții?

FRANȚA

- 17 la sută din bugetul statului se alocă învățământului, mai mult decît pentru armată.
- Din produsul național brut suma alocată învățământului reprezintă 6,5 la sută! ● La finanțarea învățământului participă statul și Administrația locală a departamentelor și regiunilor ● Pentru construirea localurilor destinate învățământului, comunele pot primi subvenții din partea statului, dar întreținerea școlii revine exclusiv comunelor ● Inspectorii școlari sînt numiți de ministru, directorii sînt aleși de colectivul de cadre didactice ● Există un instrument de pregătire profesională și perfecționare a cadrelor didactice ● Fiecare cadru didactic are dreptul de a lungi carierei la 36 de săptămîni de pregătire, timp în care este plătit normal și este suplinit la ore ● Nu există reduceri de normă pentru vechime în muncă, numai pentru creșterea copilului sau cazuri de boală, se poate lucra cu norma la ju-

- mătate, plătit însă tot la jumătate ● Învățământul privat reprezintă 10 la sută din total, dar programele școlare sînt identice cu cele din învățământul de stat ● Cadrele didactice din cele două sisteme au aceeași calificare și sînt plătite tot de stat. Imaginea cadrului didactic s-a degradat în ultimul timp ● Salariile sînt inferioare celor cu studii similare din alte domenii. Ca urmare, există o oarecare lipsă de cadre didactice ● În perspectivă, se are în vedere o pregătire elastică a elevilor, astfel încît aceștia să nu se specializeze unilaterant, ci să se poată adapta prin studii, în oricare domeniu al vieții sociale și să-și găsească loc de muncă ● Partidele de opoziție vor să organizeze școli pe principiul întreprinderilor, cu buget propriu. Profesorii ar pierde calitatea de funcționari publici. Părinții ar urma să primească un „cec” pentru educație, be care îl pot depune la școala unde doresc să-și înscrie copilul. De aici, concurența. Este doar o propunere.

SPANIA

- În primul an de reformă a învățământului după înlăturarea dictaturii, bugetul a crescut de la 2 la sută din PNB, la 8 la sută! Acum reprezintă 4 la sută ● Învățământul obligatoriu este de 6 ani. Se intenționează trecerea la 9 ani ● Statul finanțează învățământul ● INVESTIȚIA ÎN ÎNVĂȚĂMÎNT ESTE CEA MAI BUNA INVESTIȚIE PENTRU VIITOR. Pe acest principiu se bazează întreg sistemul de învățământ și tot de la acest principiu pleacă și statutul cadrului didactic în societate ● Salariul cadrului didactic, crește treptat din 6 în 6 ani, în funcție de vechime ● Inspectorii sînt numiți de ministru iar directorii sînt ales de consiliul de conducere format din profesori, părinți și elevi ● Perfecționarea se face prin concurs, pe parcursul a 30-36 de ore, cu repercusiuni pozitive asupra salarizării cadrului didactic.

Ce vrem să facem?

- În decembrie 1989 s-a spus clar și prin toate mijloacele: trebuie reformat învățământul ● Și s-au tot dat idei ● Una mai „tare” ca alta ● S-au creat comisii, și „comiții” ● Ni s-au dat statori ● Și acum, nimeni nu a lăsat răspunsul la întrebarea „ce vrem să facem?” ● Legea învățământului a fost tergiversată și de ministru (mai ales că ministrul la învățământ au tot fost „plimbași”), și de Parlament ● Există o comisie parlamentară, unde ar trebui să se dezbata și să se înainteze proiectul în proiect ● De trei ani, nimeni. Doar lamentații și interpelări sfîrșitoare cu caracter

- politic și electoral, nicidecum educativ ● Între timp, la nici un nivel nu se știe exact scopul următor, nimeni nu poate răspunde la întrebarea: „cînd vor fi cadrele didactice, nici directorii de școli și nici, nici inspectorii școlari de orice nivel. În vechia asta, programele școlare sînt incomplete și prea puțin credibile în lume ● Aceasta — în țara lui Spiru Haret sau a marelui Matila, adică doi dintre marii reformatori ai învățământului european, pentru timpul lor. Triste ● Fenomenul de degradare a învățământului, continuă să acționeze destructiv. Învățământul, după trei ani de la evenimentele din decembrie 1989, rămîne o „construcție” pentru societatea românească. Zice-se că se află în tranziție!

Monedele naționale între independență și interdependență

Evoluția economică în lume nu este dependentă doar de schimbările de măriri și de cursurile financiare pe piețele capitalurilor. Cursurile de schimb ale monedelor naționale influențează volumul importurilor și exporturilor, gradul lor de interes și nivelul schimburilor monetare sunt determinante în necesitatea de a investi. Rata inflației și a interesului, datorită statutului sunt principalele probleme ale economiei naționale pentru orice țară.

Grupate în Sistemul Monetar European (SME) țările din Comunitatea Europei au convenit, în vederea unei politici financiare și monetare coordonate, acorduri clare încă de la sfârșitul anilor '70. Acest sistem reprezintă, de fapt, o zonă de paritate stabilă și perfectibilă. Din 1979, cind se înființa SME, s-au redefinit

paritățile reciproce, pînă în 1987, de unsprezece ori, cam o dată la nouă luni. Din inițiativa ministerului german de externe, în 1988 la timpul respectiv, Hans Dietrich Genscher, aspirațiile politice pentru un Spațiu Monetar European uniform, completind o Piață Internă Europeană, s-au intensificat astfel încît, din decembrie 1991, aceste idei au făcut obiectul Tratatului de la Maastricht. S-a prevăzut să se instituie un sistem de parități fixe în cadrul unei Uniuni Economice și Monetare care va înlocui, cel mai devreme în 1997, Sistemul Monetar European. Dar aceste speranțe s-au clătinate cînd, în iunie 1992, electorii danezi au respins Tratatul de la Maastricht, iar în Franța, pînă la referendumul din 20 septembrie, nu se știa prea bine cum se vor decide e-

lectorii. Cît despre divergențele economice, care au apărut și au rămas fără soluție între partenerii din Consiliul Europei, acestea au influențat piața de valoare care au o importanță crescîndă. Erau previzibilă și irefutabilă, încă din august, tendințele de slăbiciune a lirei sterline. La sfârșitul lui august lira italiană a înregistrat o cădere în raport cu moneda germană și francul belgian pînă la pragul de intervenție a SME. Pentru a susține monedele mai puțin stabile Banca de emisiune germană a luat hotărîrea de sporire, fapt fără precedent (90 miliarde mărci), a devizelor, iar pentru a evita pericolul inflației Guvernul a fost rugat să-și redefiniească paritățile reciproce în cadrul SME. Într-un consens general, lira italiană a fost devaluată cu 7 la sută apoi,

după trei zile, peseta spaniolă cu 5 la sută. Cele două lire, engleză și italiană, ieșeau din mecanismul de schimb al Sistemului. În noiembrie 1992 s-a convocat la noi ajustări ale parităților. S-a devalorizat, încă o dată, peseta spaniolă și escudosul portughez, fiind în pericol lira irlandeză și coroana daneză.

Toate aceste procese au o singură cauză: stabilitate economică într-un spațiu bîntuit de crize. De aceea sînt divergențe cu privire la perspectivele Comunității Europene, care presupune o asociere puternică și stabilă în economie și, implicit, în sistemul monetar al fiecărei țări. Care își vor apăra moneda națională, ca semn al independenței într-o lume a interdependențelor.

Tiberiu SPĂTARU

HOROSCOP

VARSATOR - TIGRU

Efectul corona atinge „coroana”...

PEȘTI - IEPURE

Duel verbal zgomotos, încheiat în coadă de pește.

BERBEC - DRAGON

Ideile dv. sînt valoroase; insistați să li se dea curs!

TAUR - ȘARPE

Perseverența e arma cu care veți învinge.

GEMENI - CAD

Nu luați pe proprie răspundere o acțiune colectivă!

RAC - OAIIE

Totul revine la normal și va fi o liniște nemaiauzită.

LEU - MAIMUȚA

V-ați asumat, într-un moment de euforie, obligații greu de îndeplinit.

FECIOARA - COCOȘUL

Correspondentul dv. se află pe... diagonală. Aruncați-i pastila!

BALANȚA - CIINELE

Glasul rațiunii tinde să fie înăbușit sub povara unei dorințe nestăvilite.

SCORPION - MISTREȚ

Cu „trenul de seară” sosese vești care vor face lumină ca-n miez de zi.

SAGETATOR - ȘOBOLAN

Cel ce vă sapă poartă banderolă. Întoarceți-i și celălalt obraz!

CAPRICORN - BOU

Dureri mai vechi recidivează, accentuînd aerul dramatic al situației.

MICA PUBLICITATE

ANIVERSARI

DRAGA Filimon Băncilă, din tot ce-i mai frumos și nobil am împletit de ziua ta o sinceră urare de sănătate și multă, multă fericire. „La mulți ani!”, din partea prietenei tale. (457)

CU PRILEJUL zilei de naștere, soția Iudita, fiica Raluca, socrul Emeric urează scumpului lor Felea Augustin „La mulți ani!” (496)

VINZARI - CUMPARARI

VIND video japonez nou, preț convenabil. Petroșani, str. Independenței, bloc 29, ap. 12, orele 15-18. (486)

VIND apartament 4 camere Deva, Nicolae Bălcescu. Relații: telefon 621729. (497)

VIND grădină 800 m.p. cu cabană neamenajată interior, 16

DECESE

CU profundă durere în suflet, familia Ion David din A. ninoasa anunță trecerea în eternitate a celui care a fost

DAVID ION

părinte iubitor, bunic îndrăgit de nepoți și om de aleasă omenie, apreciat de toți cei care l-au cunoscut. Dumnezeu să primească la dinsul sufletul lui bun.

Lacrimi și flori pe tristul său mormint. (498)

COLECTIVUL Poliției municipiului Petroșani este alături de domnul Ion David în marea durere pricinuită de încetarea din viață a tatălui său.

DAVID ION

Sincere condoleanțe familiei îndoliate. (498)

COLECTIVUL Redacției „Zori noi” este alături de domnul Ion David în greaua încercare prin care trece ca urmare a trecerii în neființă a tatălui său.

Condoleanțe sincere familiei îndoliate.

FIUL Dragoș, familiile Dula Mircea și Ovidiu, împreună cu Viorica, mulțumesc tuturor celor care i-au ajutat și au fost alături de ei în grelele momente pricinuite de trecerea în eternitate a scumpului lor

ing. AUREL DULA (RELU)

Peste amintirea lui uitarea nu se va așterne niciodată! (505)

COLECTIVUL Catedrei de Mașini Miniere de la Universitatea Tehnică din Petroșani este alături de colegul Ștefan Somlo în momentele grele pricinuite de trecerea în neființă a mamei sale

SOMLO MAGDALENA

și transmite sincere condoleanțe familiei îndoliate. Dumnezeu s-o odihnească! (490)

SINTEM alături de colegul nostru Pătru Nicolae și-i împărtășim durerea pricinuită de decesul iubitului său tată

PĂTRU MIHAI

Condoleanțe familiei îndoliate. Colectivul Stației Centrale de Salvare Minieră Petroșani. (491)

COLECTIVUL de Fizică de la Universitatea Tehnică Petroșani este alături de domnul profesor dr. Iușan Z. Vasile la greaua încercare pricinuită prin decesul tatălui său și transmite condoleanțe familiei. (503)

m.p., în Lupeni. Preț negociabil. Informații: Buliga Valentin, str. Paringului, bloc 2, ap. 4, Lupeni. (489)

VIND Dacia 1310 Petroșani, vizibilă parcare piața Petroșani, orele 14-17. Telefon 545767. (492)

VIND Dacia 1300 și Honda. Acord preț avantajos. Telefon 545397. (493)

VIND Dacia 1300. Petroșani, Radu Sapcă, nr. 50/2 (Colonie). (500)

CUMPAR casă colonie în Petroșani. Relații: str. Unirii, bloc 3/9. (485)

VIND chioșc metalic 4/2, Vulcan. Informații: telefon 570853, după ora 15. (495)

VIND video player Funai, sigilat, cu telecomandă, preț negociabil. Relații: telefon 545954, între orele 10-20. (506)

VIND urgent carosată 7 tone, preț 1 300 000 lei, Bedford 2,5, cameră video 600 000 lei. Relații telefon 570853, după ora 15. (488)

DIVERSE

SOCIETATEA Comercială „Minodora” SRL Vulcan anunță clientela că programul unității este non-stop. (495)

IN BAZA Autorizației 6448 din 11 martie 1992, eliberată de Prefectura Județului Hunedoara, în Petroșani, Cuza Vodă 1/2, funcționează Asociația familială „Maria”, cu profil alimentație publică. (494)

OFERTE SERVICIU

CAUT femeie îngrijire copil un an și jumătate, de preferință maghiară, Petrila, 8 Martie, bloc 10/23. (501)

SCHIMB LOCUINȚA

SCHIMB apartament 2 camere Petrila, 8 Martie bloc 10/23 cu similar Petroșani, zona Aeroport (exclus Șerpărie). (501)

PIERDERI

PIERDUT tichet butelie seria G nr. 2129, eliberat de Centrul de preschimbare Vulcan. Îl declar nul. (483)

COMEMORARI

SOȚIA, fiul, fiica, nora, ginerele, nepoții anunță cu durere în suflet împlinirea unui an de la dispariția fulgerătoare a celui care a fost

CAZAMIR MIHAI (61 ani)

soț, tată, soț și bunic. Dumnezeu să-l odihnească în pace! (502)

SOȚUL Ilie, fiica Mărie, fiul Cornel, ginerele Marcu, nora Felicia și nepoții amintesc că astăzi se împlinește un an de cînd a plecat dintre noi

PREDA MARIOARA

o bună soție, mamă, soacră și bunică. Nu te vom uita niciodată.

SOȚIA, copiii, nora, ginerele și nepoata anunță împlinirea unui an de la decesul iubitului lor

STROCHI BORIS

Nu-l vom uita niciodată (474).

MIERCURI, 27 IANUARIE

7,00 Programul Televiziunii Naționale din Republica Moldova. Telematinal.

10,00 TVR Iași.

11,00 TVR Cluj.

12,00 Film serial. DIN VOIA DOMNULUI. Episodul 3.

12,50 TV 5 Europe.

13,30 Desene animate.

14,00 Actualități. Meteo.

14,15 Ora de muzică.

15,00 Preuniversitaria.

15,50 Tragerea Pronoexpres.

16,00 Oameni de lingă noi.

16,30 Corul Filarmonicii „Transilvania”.

17,00 Actualități.

17,05 Sport-club.

18,05 Televiziunea vă ascultă!

18,35 Vatră folclorică.

19,00 Mesaje prin milenii.

19,30 Desene animate.

20,00 Actualități.

20,30 Sport.

20,45 Telectinematoca. PLOAIA.

(SUA, 1932).

22,00 Memorialul durerii.

23,20 Actualități.

23,30 Simpozion.

Colidianul de opini și informații „ZORI NOI” apare sub egida SOCIETĂȚII COMERCIALE „ZORI NOI” S.A.

Inregistrată la Registrul Comerțului sub nr. J 20/621/1991

Cont virament: 307060201 - BCR Petroșani.

Director: MIRCEA BUJORESCU

Director executiv: Ing. Alexandru BOGDAN

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA 2675

Petroșani str. Nicolae Bălcescu nr. 2

Telefoane: 541662 (director-redactor șef);

545972 (director executiv-administrativ

difuzare), 541663, 542464 (secții).

TIPARUL: Tipografia Petroșani str. Nicolae Bălcescu nr. 2. Telefon 541663.

Materialele necomandate și nepublicate nu se restituie. Responsabilitatea morală și juridică asupra corectitudinii datelor cuprinse în articole aparțin, în exclusivitate, autorilor.

ECHIPA DE SERVICIU

Secretar de redacție

Ștefan CIMPOI

Responsabil de număr

Tiberiu VINȚAN

Corectura I

Emilia ACHIREI

Viorica FIRȚULESCU